

decorrespondent.nl

Het is aan ons om het cynisme van Shell te bestrijden

Bill McKibben

Het zijn zware tijden [Liever het origineel van dit stuk lezen, in het Engels? Dat kan hier.](#) [Liever het origineel van dit stuk lezen, in het Engels? Dat kan hier.](#) zware tijden voor wie graag vertrouwen heeft in de fundamentele goedheid van de mens en onze instituten: elk systeem dat op de proppen komt met Donald Trump als oplossing moet wel rot vanbinnen zijn. Maar Trump is een momentopname, een kortstondige flits - een anomalie, misschien. Wie uitzoomt om een bredere blik te krijgen, ziet iets wat minstens zo rampzalig is.

Ik ben bang dat dat is hoe we moeten kijken naar de [pas ontdekte Shell-video](#), [Lees hier het oorspronkelijke stuk van De Correspondent over de klimaatfilm die Shell in 1991 al maakte \(om vervolgens zijn eigen waarschuwingen in de wind te slaan\)](#), [Lees hier het oorspronkelijke stuk van De Correspondent over de klimaatfilm die Shell in 1991 al maakte \(om vervolgens zijn eigen waarschuwingen in de wind te slaan\)](#). pas ontdekte Shell-video, die schijnbaar op veel plekken te zien was in de jaren negentig, maar daarna niet meer. Hij werd gemaakt tijdens de eerste golven van bezorgdheid over klimaatverandering (twee jaar daarvoor, in 1989, schreef ik het eerste populairwetenschappelijke boek over dit onderwerp). De opwarming van de aarde kwam als een verrassing en een schok voor iedereen: na een atoomoorlog was er ineens een tweede plausibele manier om de aarde om zeep te helpen.

Het nieuws was zo schokkend dat voor eventjes iedereen - ook de oliebedrijven - een rol wilde spelen in het antwoord van de samenleving.

Alles klopt in de film

De video van Shell is geweldig: de wetenschap erin klopt, de context klopt. 'Een temperatuuranalyse per regio laat deze eeuw een wereldwijde opwarmingstrend zien, met een duidelijke toename in de jaren tachtig,' zegt de voice-over ernstig. 'Zo'n snelle temperatuursverandering is sinds het einde van de ijstijd niet meer voorgekomen. Een stijging die misschien wel te snel gaat om ons op aan te passen zonder diepgaande ontwrichting.'

Het blijkt dat elk angstscenario uit de film is uitgekomen, zelfs eerder dan de wetenschappers in de vroege jaren negentig voorspelden: tropische eilanden zijn onbewoonbaar geworden, het poolijs smelt onvoorstelbaar snel, [Lees dit stuk uit The Washington Post: 'Things are getting weird in the polar regions.'](#) [Lees dit stuk uit The](#)

[Washington Post: 'Things are getting weird in the polar regions.'](#) poolijs smelt onvoorstelbaar snel, natuurgebieden aan de kust zijn onleefbaar geworden vanwege het oprukkende zout, in arme streken leidt droogte tot misoogsten. En er zijn ook rampen opgetreden die de wetenschappers niet eens voorspelden: de snelle [verzuring van de oceanen](#), [The Guardian schreef laatst over de gevolgen van klimaatverandering voor onze oceanen](#). [The Guardian schreef laatst over de gevolgen van klimaatverandering voor onze oceanen](#). [verzuring van de oceanen](#), bijvoorbeeld.

(Elk angstscenario uit de film is uitgekomen

We hebben nu méér wetenschappelijke inzichten over wat we aan het doen zijn - we weten bijvoorbeeld hoeveel koolstof we nog kunnen verbranden als we enige kans willen houden om catastrofale temperatuurstijgingen te voorkomen. Als we de maximale temperatuurstijging op twee graden willen houden, zoals afgesproken, moet [80 procent Lees hier mijn stuk in Rolling Stone over de cijfers achter het broeikaseffect en waarom koolstof in de grond moet blijven](#). [Lees hier mijn stuk in Rolling Stone over de cijfers achter het broeikaseffect en waarom koolstof in de grond moet blijven](#). 80 procent van de bekende fossiele voorraden veilig onder de grond blijven.

Intussen hebben onze ingenieurs enorme vooruitgang geboekt in de alternatieven. De prijs van zonnepanelen is in de afgelopen tien jaar met 80 procent gedaald. [Lees hier over de prijsdaling van zonnepanelen](#). [Lees hier over de prijsdaling van zonnepanelen](#), gedaald. Zoals een team van Stanford onder leiding van Mark Jacobsen [Lees over dit scenario in The Scientific American: 'A Plan to Power 100 Percent of the Planet with Renewables.'](#) [Lees over dit scenario in The Scientific American: 'A Plan to Power 100 Percent of the Planet with Renewables.'](#) Mark Jacobsen heeft laten zien, is er geen enkele technische belemmering om in 2030 de hele wereld op zonne- en windenergie te laten draaien, tegen redelijke prijzen.

Twijfel en verwarring

Maar - en dit is het verschrikkelijke - we zijn nog niet eens in de buurt van wat we moeten doen om de planeet te redden. En de voornaamste reden daarvoor is dat fossiele-energiebedrijven de zaak dwarsbomen. Terwijl Shell in 1991 met één hand deze film maakte, sloot de andere - een sterkere - zich aan bij de Global Climate Coalition (GCC), de eerste breed opgezette poging van de industrie om [twijfel Hoe olie- en gasreuzen twijfel over klimaatverandering zaaiden](#). [Hoe olie- en gasreuzen twijfel over klimaatverandering zaaiden](#). [twijfel en verwarring te zaaien](#).

Geen *eerlijke* twijfel en verwarring - er was geen enkele twijfel over de fundamenteën van de klimaatwetenschap. Onderzoeksjournalisten hebben de afgelopen twee jaar [aangetoond Ik schreef eerder voor The Guardian over de onthullingen rond Exxon](#). [Ik schreef eerder voor The Guardian over de onthullingen rond Exxon](#). aangetoond dat Exxon zelfs nog beter wist dan Shell hoe erg de opwarming van de aarde zou zijn. Maar

toen koos ook dat bedrijf ervoor om, omwille van zijn businessmodel, twijfel en verwarring te zaaien.

Shell stapte later uit de GCC, maar bleef betrokken bij andere lobbygroepen die de boel eindeloos traineerden: het American Legislative Council, het American Petroleum Institute. Maar belangrijker: Shell bleef op zoek naar meer koolwaterstofbronnen, ook al had de wetenschap duidelijk aangetoond dat we daar meer voorraden van hadden dan we zouden kunnen opstoken.

(Intussen bleef Shell op zoek naar nieuwe koolwaterstofbronnen

In de zomer van 2015 investeerde Shell zelfs nog miljarden om onderzoek te doen naar grootschalige olieboringen in het Noordpoolgebied - iets dat alleen maar kan omdat door eerdere uitstoot het ijs is gaan smelten.

Denk daar even over na.

Terwijl Shell het poolijs zag smelten dacht het bedrijf niet: hmm, misschien moeten we ons kapitaal inzetten om te zorgen voor de benodigde zonne-energie. Nee, in plaats daarvan ging het op zoek naar meer olie. Pas toen er minder voorraden bleken te zijn dan gedacht, trok Shell zijn poolplannen in.

Zelfs nu blijft het bedrijf leugens om eigen bestwil verkopen: dat aardgas bijvoorbeeld kan dienen als een 'overbruggingsbrandstof' naar de toekomst, ook al hebben wetenschappers aangetoond dat de methaanuitstoot [Ik schreef eerder in The Nation over het gevaar van methaan voor de opwarming van de aarde. Ik schreef eerder in The Nation over het gevaar van methaan voor de opwarming van de aarde.](#) methaanuitstoot die bij *fracking* vrijkomt alleen maar meer bijdraagt aan het broeikas-effect, en ook al hebben economen berekend [Lees hier hoe economen waarschuwen voor het gebruik van aardgas. Lees hier hoe economen waarschuwen voor het gebruik van aardgas.](#) berekend dat meer aardgas de overstap naar hernieuwbare energie alleen maar vertraagt.

Een peilloze angst voor slechte kwartaalcijfers

De reden voor dat eindeloze bedrog is duidelijk: de eerste schok van de opwarming van de aarde heeft bij Shell en talloze andere machtige organisaties al snel plaatsgemaakt voor een peilloze angst: dat de komende kwartaalcijfers in gevaar zouden komen. Shell heeft sinds 1991 zijn meest winstgevendste jaren ooit geboekt, en de kwart eeuw die ze hebben geholpen te verspillen zou weleens een cruciale periode geweest kunnen zijn.

Hoe onverantwoordelijk Shell is kunnen we meten: in meters zeespiegelstijging, in graden temperatuurstijging. En in het almaar groeiende cynisme over onze menselijke soort en zijn (on)vermogen om moreel en met vooruitziende blik te handelen.

Het is aan ons om dat cynisme te logenstraffen - om te blijven bouwen aan een beweging die groot en sterk genoeg is om de Shells van deze wereld te dwingen tot actie. Deze video kijken is een goed begin, omdat het verhaal eromheen ons nog eens duidelijk maakt: de werkelijke vijand is niet zozeer koolstof, maar hebzucht.

Vimeo

*Bekijk hier de volledige versie van Shells klimaatfilm *Climate of Concern* (1991). Klik rechtsonder in de player op 'cc' om de ondertiteling aan te zetten.*

